
SANNINGEN OM
RITALIN-
MISSBRUK
TAKE
MORNING
RITALIN
ROUND WHITE 10
Lblr: MALLINKRT
SMOOKLER
R-ball
Rids
Smarties
nejtilldroger.se

VARFÖR DETTA HÄFTE PRODUCERADES

Det är mycket prat om droger nuförtiden – i skolan, på gatorna, på internet och i tv. En del av det är sant, en del inte.

Vad du kanske inte vet är att mycket av vad du hör om droger faktiskt kommer från dem som säljer dem. Tidigare langare har medgett att de skulle ha sagt vad som helst till folk för att få dem att köpa droger.

Du behöver verkliga fakta och sanningen om droger så att du kan fatta ett välgrundat beslut om dem. Det är därför vi har producerat detta häfte – för dig.

Din feedback är viktig för oss, så låt oss veta vad du tycker om detta häfte. Besök oss på nätet på **NejTillDroger.se** och skicka e-post till oss på **info@drugfreeworld.org**.

Vad är Ritalin?

Ritalin, en av de första så kallade ”studiedrogerna”, är det vanliga namnet för *metylfenidat*, ett medel som klassificeras av amerikanska narkotikapolisen (Drug Enforcement Administration – DEA) som ett ämne i förteckning II – samma kategori som kokain, morfin och amfetamin.* Det missbrukas ofta av tonåringar för dess stimulerande effekter.

Även när det skrivs ut på recept kan Ritalin orsaka allvarliga biverkningar, inklusive nervositet, sömnlöshet, aptitlöshet, förändringar i pulsen, hjärtproblem och viktminskning. Tillverkaren varnar för att användare kan bli beroende av det.

När missbruket av Ritalin spred sig kom många andra ”studiedroger” som Adderall, Concerta, Metadate, Dexedrine, Focalin och Vyvanse ut på marknaden. Dessa droger, som också är centralstimulerande, har liknande effekter. År 2020 missbrukades Adderall – en blandning av två typer av amfetamin – oftare än Ritalin.

Den amerikanska läkemedelsmyndigheten (US Food and Drug Administration – FDA) har utfärdat en varning till allmänheten om att Ritalin och liknande medel kan orsaka hallucinationer, självmordstankar, psykotiskt beteende, aggression och våld.

* amfetamin: ett mycket starkt centralstimulerande medel (som påverkar hjärna och ryggmärg), ofta kallat *tjack*

Slangbeteckningar för Ritalin

- Diet Coke
- Kiddie Cocaine
- Kiddie Coke
- Poor Man's Cocaine
- R-ball
- Rids
- Skittles
- Smarties
- Vitamin R

Poor Man's Cocaine

En tjänsteman från narkotikapolisen vittnade inför kongressen om effekterna av ADHD-mediciner och hänvisade till studier på både djur och människor som fått kokain och Ritalin. Försökspersonerna kunde inte känna någon skillnad mellan de två. Tjänstemannen drog slutsatsen att: ”De ger effekter som är nästan identiska.”

Ritalin, Adderall och liknande droger är lätta att få tag på och de är billiga. Tabletterna tas ofta från någons recept, stjäls eller skaffas på bedrägligt sätt och säljs sedan för 1 dollar till 20 dollar styck.

Eftersom dessa medel är centralstimulerande är de kemiskt liknande kokain. När de injiceras som vätska ger de en kraftig kick som missbrukare längtar efter.

Försökspersoner som fick kokain och Ritalin kunde inte märka någon skillnad på dem.

Några fakta om ”studiedroger”

Ritalin finns i tablettform. Ritalin-tabletterna på 5 mg är blekgula, 10 mg-tabletterna är blekgröna och 20 mg-tabletterna är antingen vita eller blekgula. Alla är markerade med siffror som anger doseringen.

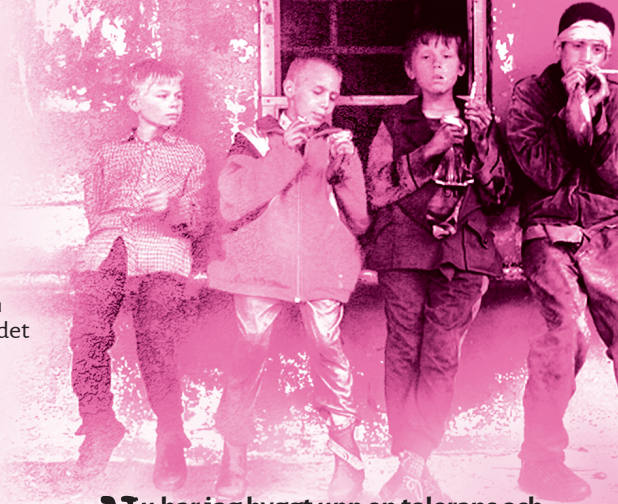
Det finns många olika former och doser av Adderall, Concerta och Vyvanse.

”Studiedroger” stimulerar (ökar aktiviteten i) kroppens nervsystem. Men till och med tillverkarna medger att ingen egentligen vet hur dessa droger fungerar: ”Verkningsmekanismen hos människan förstås inte helt.”

Missbrukare mal tabletterna till ett pulver och snortar det. Drogen är vattenlöslig, vilket gör det lätt att omvandla den till en vätska som kan injiceras.

Som narkotikapolisen påpekar: ”Farmaceutiska produkter som avleds från legitima kanaler är de enda källorna till metylfenidat som finns tillgängliga för missbruk.” Med andra ord, varje tablett av drogen som missbrukas kommer från tillverkaren – inget av det tillverkas på gatan.

Nu har jag byggt upp en tolerans och kan ta två till tre 20 mg-tabletter för att bli hög. Jag inser mitt beroende. Jag känner mig ’sönderknarkad’ eller som en zombie.” – Alex

Att hitta ”studiedroger”

Tyvärr kan Ritalin, Adderall och alla andra preparat som skrivs ut för koncentrationssvårigheter och hyperaktivitet hittas nästan överallt. Om du går på gymnasiet eller universitetet har du troligen en stor tillgång nära till hands, med langare (dina skolkamrater) som gärna tjänar snabba pengar på dig.

På vissa skolor tar så många som 25 procent av eleverna regelbundet en av dessa droger. Amerikanska narkotikapolisen upptäckte att många skolor hade mer av dessa droger än det lokala apoteket.

Varför är missbruk av studiedroger så vanligt? Det är alltför lätt för en ”vän” att ta några av sin lillebrors receptbelagda tabletter och sälja dem för 50 kronor styck.

Eller så säger en studerande som är ute efter en snabb kick till en skolsköterska att han har en ”inlärningssvårighet” och ”inte kan koncentrera sig”. Han får ett recept och bunkrar upp med tabletter för framtida bruk och delar ut extra till sina vänner.

Även om lagen förbjuder oreglerad distribution av dessa kraftfulla centralstimulerande medel* är det sorgliga faktumet att dessa substanser är fritt tillgängliga nästan överallt. Kiddie cocaine, som det har kallats, delas ut som godis.

* centralstimulerande medel: en drog som ökar den omedelbara energin och vakenheten, men som åtföljs av ökat blodtryck, ökad hjärtfrekvens och snabbare andning

Symtomen av att nästan ha tagit en överdos slår till. Personen blir hyperaktiv, hyperkänslig, hyperalert, med väldigt intensiva humörsvängningar. Det är helt sjukt.”
– Jake

Hur missbruk börjar

Det verkar så enkelt till en början. En studerande halkar efter lite i sina studier. Ett prov närmar sig och han måste förbereda sig. Han måste vara uppe sent för att ens ha en chans att få godkänt. Kaffe gör honom skakig, men många av hans vänner använder de här tabletterna för att få den extra energi de behöver. Varför inte? Några spänn; en tablett; en hel natts studier; en känsla av ”fokus”.

Det är kanske där det börjar, men det är ofta inte där det slutar.

En del studerande krossar Ritalin och snortar det som kokain för att det ska tas upp snabbare. ”Det håller en vaken i flera timmar”, sade en användare.

Precis som kokain eller vilket annat centralstimulerande medel som helst följs den där pigga känslan oundvikligen av en krasch, en känsla

av trötthet, depression och minskad vakenhet. En studerande som tog Adderall berättade att en känsla av ”fullständig klarhet” förvandlades till ett tillstånd av att vara ”helt slut och överkörd” nästa dag. Som en annan användare uttryckte det: ”Jag brukar hamna i en komakrasch efteråt.”

Och naturligtvis inser användaren snart att den här känslan av att ha kraschat kan lindras med ”hjälp” av en annan tablett som får honom på fötter igen. Och så fortsätter det.

Nästa steg kan vara större doser eller att snorta det för att få en större kick. Toleransen ökar, så personen måste använda mer. I större doser kan Ritalin, Adderall och andra centralstimulerande medel leda till konvulsioner, huvudvärk och hallucinationer. Det kraftfulla amfetaminliknande ämnet kan till och med leda till döden, som i de många tragiska fallen med barn som har dött av hjärtattacker orsakade av skador kopplade till dessa droger.

Jag provade Ritalin för första gången när jag gick i sjuan. Det skrevs ut till mig – de trodde att jag hade en lindrig uppmärksamhetsstörning eftersom jag låtsades ha det så att jag skulle ha en ursäkt för att inte klara mig bra i skolan. Jag insåg aldrig att jag gjorde mig själv beroende, och sedan var jag precis som alla andra inbitna droganvändare.

Jag tog ungefär 40 mg om dagen och jag kände att det gjorde att jag presterade på topp. Jag höll mig vaken i flera dagar i sträck, till den grad att jag drabbades av en allvarlig psykotisk episod. Det var skräckinjagande! Allting verkade smälta och förändras, och jag var livrädd.” – Andrea

De grymma verkningarna av receptbelagda centralstimulerande medel

Dessa amfetaminliknande substanser orsakar samma effekter på kroppen som andra former av tjack – aptitlöshet, sömnlöshet, ökad hjärtfrekvens. Missbruk av dessa droger i större doser, särskilt genom injektion eller snortning, innebär en ännu större påfrestning på kroppen. Påfrestningen på hjärtat kan vara dödlig.

Ta fallet med en tonåring, en långtidsanvändare av Ritalin, som en dag kollapsade när han åkte skateboard – död av en hjärtattack.

En injektion av Ritalin har en ytterligare, destruktiv effekt på kroppen. Medan den kemiska föreningen metylfenidat löses upp helt i vatten, innehåller tabletterna också små partiklar av olösliga hjälpämnen. Detta fasta material blockerar de små blodkärlen när de injiceras i blodomloppet, vilket orsakar allvarliga skador på lungorna och ögonen.

Förutom de fysiska effekterna orsakar även kortvarig användning av denna drog allvarliga känslomässiga tillstånd. Hallucinationer och psykotiskt beteende är inte ovanligt.

En forskare i Texas upptäckte att vartenda ett av ett dussin barn som ”behandlades” med Ritalin uppvisade genetiska avvikelser som är förknippade med en ökad risk för cancer.

VERKNINGAR PÅ KORT SIKT

- Aptitförlust
- Ökad hjärtfrekvens, högre blodtryck och kroppstemperatur
- Vidgade pupiller
- Störda sömnmönster
- Illamående
- Bisarrt, oberäkneligt och ibland våldsamt beteende
- Hallucinationer, extrema reaktioner på stimuli, lättretlighet
- Panik och psykos
- Konvulsioner, epileptiska anfall och död av höga doser

VERKNINGAR PÅ LÅNG SIKT

- Permanent skada på blodkärl i hjärta och hjärna
- Högt blodtryck som leder till hjärtattacker, stroke och död
- Skador på lever, njurar och lungor
- Förstörelse av vävnad i näsan om det sniffas
- Andningsbesvär vid rökning
- Infektionssjukdomar och bölder om det injiceras
- Undernäring, viktminskning
- Desorientering, apati, förvirrad utmattning
- Starkt psykologiskt beroende
- Psykos
- Depression
- Skador på hjärnan, inklusive stroke och eventuell epilepsi

”Studiedroger” leder till andra droger

Användning av Ritalin och andra centralstimulerande medel leder till att man utvecklar tolerans, vilket kan leda till att man tar starkare droger för att uppnå samma rus.

Dessa droger leder i sig inte till att personen tar andra droger. Människor tar droger för att bli av med oönskade situationer eller känslor. Drogen döljer problemet

KURTS BERÄTTELSE: Rocklegenden Kurt Cobain började med Ritalin när han var sju år. Cobains änka, Courtney Love, trodde att det var denna drog som ledde till hans senare missbruk av tyngre droger. Han begick självmord 1994. Love fick också Ritalin utskrivet som barn. Hon beskrev upplevelsen så här: ”När man är ett barn och får den här drogen som ger en [euforisk] känsla, vart ska man annars vända sig när man är vuxen?”

under en tid (medan användaren är hög). När ruset avtar återvänder problemet, det oönskade tillståndet eller situationen mer intensivt än tidigare. Användaren kan då vända sig till starkare droger eftersom det centralstimulerande medlet ”inte längre fungerar”.

En studie från National Institutes of Health fann att icke-medicinska användare av centralstimulerande medel var mer benägna att missbruka andra droger och ha ett substansbrukssyndrom. Smittskyddsmyndigheten Centers for Disease Control and Prevention noterar att när ungdomar missbrukar receptbelagda medel har de en högre risk för psykiska problem och självmord och är mer benägna att använda våld.

Vanliga ursäkter (Gå inte i fällan):

Det finns många ursäkter som ges för att ta de här starka drogerna. Se dem för vad de är – lögner!

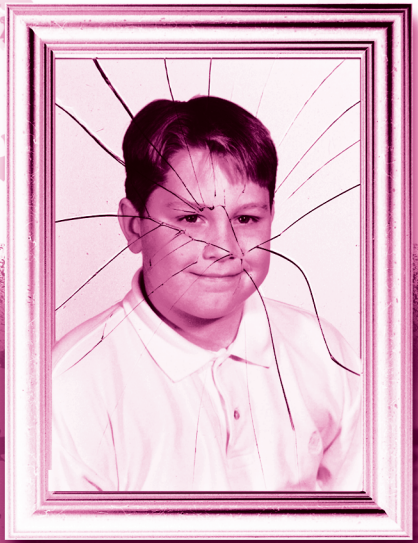
- **Alla använder det.**
- **Det är bara för att plugga.**
- **Min bror tar det för en inlärningsstörning. Det kan inte vara så farligt.**
- **Det är inte beroendeframkallande.**
- **Man kan kontrollera det. Man behöver inte använda det igen om man inte vill.**

Låt inte andra – inklusive dina vänner – leda dig in i fällan.

DÖD av Ritalin

Höga doser av Ritalin leder till liknande symtom som när andra centralstimulerande medel missbrukas, inklusive darrningar och muskelryckningar, paranoia* och en känsla av att insekter eller maskar kryper under huden.

En 17-åring blev psykotisk efter att ha snortat krossade Ritalin-tabletter och varit vaken i flera dagar, dödade sina föräldrar och skadade sina bröder och sin syster svårt med en yxa.

MATTHEWS BERÄTTELSE:
Matthew var en tonåring som hade tagit Ritalin i sju år. Han dog plötsligt i mars 2000. Även om han inte hade någon historia av hjärtproblem, visade obduktionen tydliga tecken på småkärlsskada. Hans föräldrar fick veta av en av rättsläkarna att hjärtat hos en frisk, fullvuxen man väger cirka 350 gram. Matthews hjärta vägde 402 gram. På hans dödsattest står det: ”Död orsakad av långvarig användning av metylfenidat (Ritalin).”

* paranoia: extrem och orimlig misstänksamhet, misstro eller rädsla för andra människor utan grund eller skäl

En 21-årig student i Tennessee började missbruka Adderall och blev alltmer paranoid. Hans nedåtgående spiral slutade när han klev ut framför ett passagerartåg och tog sitt liv.

Till och med den amerikanska läkemedelsmyndighetens varningsetikett på Adderall säger att missbruk ”kan leda till överdos och dödsfall”.

FELAKTIG ANVÄNDNING ÄR ETT BROTT

I USA är felaktig användning av ett receptbelagt centralstimulerande medel föremål för stränga straffrättsliga påföljder. Straffen för ett första brott avseende olaglig handel (vilket man skulle vara skyldig till även om man bara delade en eller två tabletter med en vän) inkluderar upp till 20 års fängelse och böter på upp till 1 miljon dollar.

Om olaglig handel leder till dödsfall eller allvarlig skada är det 20 år till livstids fängelse.

Jag insåg att mitt intresse för och mitt beroende av tjack började när jag fick Ritalin utskrivet. Till en början var det varje helg. Sedan var det varje dag.

Jag började få hallucinationer att fåglar flög ovanför mig, känslor av att det fanns människor i samma rum som jag när jag var ensam och början till paranoia. Jag tog hela [min väns] Dexedrine-recept på en vecka. Sedan gick jag tillbaka till mitt Ritalin och fortsatte därifrån.

Jag minns inte mycket av tolfte klass. Men jag minns överväldigande depression och en oförmåga att förstå exakt vad som var anledningen till att det gick sämre än någonsin för mig i skolan. Jag lyckades knappt gå ut skolan och hade absolut inga planer på att gå på högskolan.

I sista minuten skrev jag in mig på den lokala högskolan. Jag lyckades hålla mig borta från droger i ungefär 17 dagar innan behovet av tjack blev viktigare än allt annat. Jag gick i skolan i en vecka och misslyckades totalt.” – Sam

Omfattningen av Ritalin-missbruk

Missbruket av receptbelagda medel som Ritalin och Adderall ökar.

På vissa skolor har så många som 1 av 4 elever missbrukat ett av dessa preparat olagligt under det senaste året, vilket innebär att de använde det utan recept eller av icke-medicinska skäl.

En viktig faktor som bidrar till missbruket är den enorma ökningen av antalet recept som skrivs ut på Ritalin och andra centralstimulerande medel.

I USA sköt antalet recept på centralstimulerande medel i höjden från cirka 5 miljoner 1991 till nästan 35 miljoner 2007. De fortsatte att öka till 79 miljoner 2022.

Antalet personer som besökte akuten på grund av att de använt en av dessa droger var nästan sex gånger så högt som antalet som besökte akuten ett decennium tidigare.

Under en åttaårsperiod inträffade 8 240 dödsfall i USA som involverade en receptbelagd form av amfetamin och 295 dödsfall som involverade metylfenidat.

Jag började ta mycket starkare amfetaminer som fick mig att krascha ganska snabbt, och jag vet inte om jag skulle ha blivit intresserad av dem om jag inte hade börjat använda Ritalin.” – Andy

År 2018 var antalet besök på akuten på grund av missbruk av centralstimulerande medel nästan sex gånger högre än 2008.

Sanningen om droger

Droger är i grunden gifter. Verkningarna beror på hur mycket man tar.

En liten mängd fungerar som ett stimulerande medel (ökar aktiviteten). En något större mängd verkar som ett lugnande medel (undertrycker aktiviteten). En ännu större mängd verkar som ett gift och kan döda.

Detta gäller alla droger. Den enda skillnaden är mängden som behövs för att uppnå avsedd effekt.

Men många droger har en annan negativ aspekt: de påverkar sinnet direkt. De kan förvränga användarens uppfattning av det som händer omkring honom eller henne. Som en följd av detta kan personens handlingar bli egendomliga, irrationella, opassande och till och med destruktiva.

Droger blockerar alla sinnesintryck, både önskvärda och oönskade. Så även om de ger tillfällig hjälp genom att lindra smärta, slår de ut förmåga och vakenhet och grumlar ens tänkande.

Mediciner är droger som är avsedda att påskynda, sakta ner eller förändra någonting i det sätt på vilket kroppen fungerar, för att försöka få den att fungera bättre. Ibland behövs de. Men det förändrar inte det faktum att de är droger: de fungerar som stimulerande eller lugnande medel, och alltför mycket kan döda en. Så om man inte använder mediciner så som det är meningen att de ska användas, kan de vara lika farliga som illegala droger.

Den verkliga lösningen är
att skaffa fakta och att
aldrig börja ta droger.

VARFÖR TAR MAN DROGER?

Folk tar droger för att de vill förändra något i sitt liv.

Här är några skäl som unga människor har gett till att de tar droger:

- För att passa in
- För att fly verkligheten eller slappna av
- För att de är uttråkade
- För att verka vuxen
- För att göra uppror
- För att experimentera

De tror att droger är en lösning. Men till slut är det drogerna som blir problemet.

Även om det kan vara svårt att ta tag i sina problem, är följderna av droganvändning alltid värre än det problem som man försöker lösa genom att ta dem. Den verkliga lösningen är att skaffa fakta och att aldrig börja ta droger.

Miljontals häften som detta har delats ut till människor över hela världen på mer än 20 språk.

Efterhand som man finner nya droger på gatorna och mer information om deras verkningar blir kända, uppdateras dessa häften och nya skapas.

Häftena publiceras av Stiftelsen för en Drogfri Värld (Foundation for a Drug-Free World), en ideell, allmännyttig organisation med huvudkontor i Los Angeles i Kalifornien.

Stiftelsen tillhandahåller undervisningsmaterial, rådgivning och samordning för dess internationella drogförebyggande nätverk. Den arbetar med ungdomar, föräldrar, lärare, utbildare, volontärorganisationer och myndigheter – alla som är intresserade av att hjälpa andra människor leva ett liv utan drogmissbruk.

REFERENSMATERIAL:

För att se referensmaterialet som använts för att sammanställa detta häfte, gå till NejTillDroger.se/refs.

FOTON: sidan 5: ITAR-Tass; sidorna 8, 9: istockphoto.com, Matty Symons

FAKTA MAN MÅSTE KÄNNA TILL

Detta häfte ingår i en serie publikationer som ger fakta om marijuana, alkohol, fentanyl, syntetiska droger, ecstasy, kokain, crack-kokain, crystal meth och metamfetamin, inhalationsmedel, heroin, LSD och missbruk av receptbelagda medel. Rustad med denna information kan läsaren fatta ett beslut att leva ett liv utan droger.

För att göra gratis onlinekurser eller komma i kontakt med en Drogfri Värld-avdelning i ditt område, gå till NejTillDroger.se

Stiftelsen för en Drogfri Värld
NejTillDroger.se • info@drugfreeworld.org
(+1) 888 668 63 78 • (+1) 818 952 52 60

Scanna här för att ladda ner det här häftet

© 2025 Foundation for a Drug-Free World. Alla rättigheter förbehållna. Truth About Drugs och Stiftelsen för en Drogfri Värld-logon innehas av och används med tillstånd från Foundation for a Drug-Free World. #S001562 - SWEDISH